CZU: 159.913:316.723 **https://doi.org/10.59295/sum5(185)2025_33**

PARTICULARITĂȚI PSIHOSOCIALE ALE SUBCULTURII FURRY: SINTEZE TEORETICE

***Cristina DOLINSCHI*,**
Universitatea de Stat din Moldova

Într-o societate tot mai diversificată din punct de vedere cultural și identitar, subcultura furry devine un subiect relevant pentru înțelegerea noilor forme de expresie personală, apartenență socială și impact psihologic, reflectând nevoia indivizilor de a explora identități alternative într-un mediu sigur și acceptant. Subcultura furry reunește persoane pasionate de personaje antropomorfe, manifestându-se prin artă, roluri identitare (fursonas) și interacțiuni sociale specifice. Percepțiile externe asupra fenomenului variază, existând atât curiozitate, cât și stereotipuri negative care pot afecta modul în care furries se auto-percep și sunt tratați social. Studiile arată că această comunitate funcționează ca un factor de protecție pentru indivizii marginalizați, facilitând conexiuni autentice. Acest articol analizează particularitățile psihosociale ale subculturii furry, evidențiind impactul asupra identității, relațiilor sociale și bunăstării mentale a membrilor săi.

Cuvinte-cheie: *subcultură, furry, fursonas, stereotipuri, identitate, sănătate mentală, antropomorfism, zoomorfism.*

PSYCHOSOCIAL PARTICULARITIES OF THE FURRY SUBCULTURE: THEORETICAL SYNTHESIS

In an increasingly diverse society, both culturally and in terms of identity, the furry subculture has become a relevant topic for understanding new forms of personal expression, social belonging, and psychological impact. It reflects individuals' need to explore alternative identities in a safe and accepting environment. The furry subculture brings together people passionate about anthropomorphic characters, manifesting through art, identity roles (fursonas), and specific social interactions. External perceptions of the phenomenon vary, with both curiosity and negative stereotypes influencing how furries perceive themselves and are treated socially. Studies show that this community functions as a protective factor for marginalized individuals, fostering authentic connections. This article examines the psychosocial particularities of the furry subculture, highlighting its impact on identity, social relationships, and the mental well-being of its members.

Keywords: *subculture, furry, fursonas, stereotypes, identity, mental health, anthropomorphism, zoomorphism.*

Introducere

Antropomorfismul și zoomorfismul sunt concepte fundamentale în înțelegerea modului în care oamenii percep și interacționează cu lumea din jurul lor. Antropomorfismul, definit ca tendința de a atribui trăsături umane entităților non-umane, a fost intens studiat în literatura internațională. Pe de altă parte, zoomorfismul, care implică atribuirea trăsăturilor animale ființelor umane sau obiectelor, a primit considerabil mai puțină atenție în cercetarea psihologică globală și, cu atât mai mult, în cea din spațiul românesc. În literatura științifică din România și Republica Moldova, studiile asupra antropomorfismului sunt limitate, fiind întâlnite mai ales în domeniul psihologiei sociale și al studiilor culturale, în timp ce zoomorfismul apare sporadic, în special în analiza folclorului și a mitologiei. Această lacună sugerează o oportunitate pentru cercetători de a investiga mai profund modul în care aceste fenomene influențează percepțiile și comportamentele în diferite contexte socio-culturale. Inițial, subcultura furry a început ca o ramură mică între comunitatea Science Fiction și comunitățile de benzi desenate underground în anii 1970 și, între timp, a crescut prin intermediul Internetului într-o comunitate mare și prietenoasă, cu 1,4-2,8 milioane de membri furry la nivel mondial [10]. Totodată, în spațiul românesc sunt atestate manifestări ale fenomenului furry la copii și adolescenți, cu repercursiuni negative în contextul procesului educațional.

Delimitări conceptuale

Subcultura furry reprezintă un fenomen psihosocial care necesită o abordare interdisciplinară prin natura sa, deoarece implică diverse domenii de studiu care aduc perspective complementare înțelegerii particularităților membrilor subculturii, precum și a dinamicii relaționale din cadrul acestor grupuri. Cel mai vast proiect de cercetare interdisciplinară în acest sens este International Anthropomorphic Research Project (IARP) care studiază subcultura furry dintr-o perspectivă științifică. Acest proiect a fost inițiat de un grup de cercetători în domeniul psihologiei și sociologiei pentru a înțelege mai bine caracteristicile, motivațiile și impactul social și psihologic al apartenenței la comunitatea furry: Plante C., Reysen S., Gerbasi K, Roberts S. [23]. Prin urmare, IARP definește subcultura furry ca o comunitate diversă de fani, artiști, scriitori, gameri și jucători de rol, care își creează un personaj animal antropomorfizat (fursona) cu care se identifică și care poate funcționa ca un avatar în cadrul comunității. Mai mult decât atât, unii membri se reprezintă ca animale antropomorfe în comunități online, precum Second Life. Și Austin J. menționează că fursona reprezintă o versiune umanizată a unui animal (de exemplu, un lup, o vulpe sau o pisică), fiind adesea exprimată prin artă, povești sau purtarea de costume care seamănă cu animale antropomorfe [1]. Aceste costume pot fi integrale sau pot conține doar unele elemente și accesorii: de exemplu, urechi, coadă, labe.

Deseori subcultura furry poate fi confundată cu alte comunități creative, datorită faptului că există mai multe subculturi care se bazează pe identități fictive, animale antropomorfe sau alte forme de autoexprimare, cu interese comune și implicații în transformarea identității. În figura 1 prezentăm câteva subculturi asemănătoare cu subcultura furry.

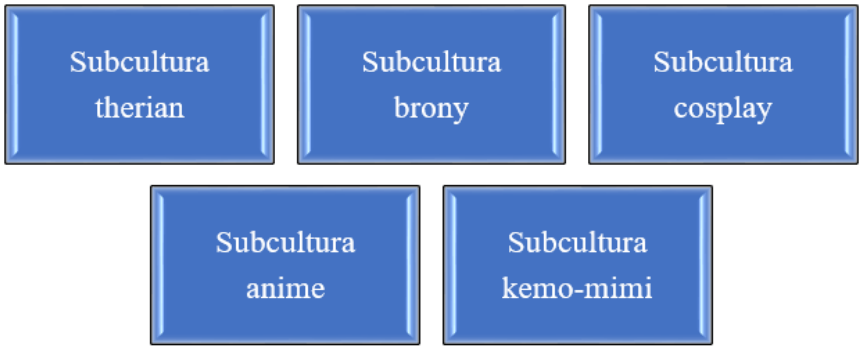

Figura 1. Subculturi asemănătoare cu subcultura furry

În cele ce urmează vom trasa câteva asemănări și deosebiri între subcultura furry și alte subculturi menționate în Figura 1.

Therianismul este o subcultură în care oamenii simt o conexiune profundă cu anumite specii de animale, bazându-se pe ideea că individul are o legătură spirituală sau metafizică cu un anumit animal. Aceasta poate include identificarea cu specii precum pisici, lupi, urși sau altele [5]. Spre deosebire de furries, care își creează fursonas cu trăsături umane, therianii se simt mai mult conectați la animalele în forma lor pură, fără antropomorfizare.

Bronies sunt fani ai serialului de desene animate „My Little Pony: Friendship is Magic” și se identifică cu personajele din acest univers imaginar [3]. Deși subcultura brony se centrează pe acest univers, are asemănări cu subcultura furry prin faptul că membrii săi își creează și adoptă identități sau personaje proprii, care pot fi fie animale, fie creaturi fantastice. De asemenea, atât în subcultura furry, cât și brony sunt predominant membri de sex masculin, care participă la diverse convenții, fiind activi în comunități online.

Cosplay-ul este o subcultură în care membrii creează costume pentru a întruchipa personaje din filme, jocuri video, anime sau benzi desenate. Deși nu se concentrează în mod special pe animale antropomorfe, mulți cosplayeri aleg să joace personaje care sunt fantezii sau creaturi cu trăsături animale [22]. Cosplay și furry au asemănări semnificative, ambele implicând procesul de a deveni altcineva prin intermediul costumelor și al performanței. De asemenea, la convențiile de cosplay pot fi întâlnite persoane care poartă costume de animale, un comportament similar celui întâlnit în subcultura furry.

Deși subcultura anime este mult mai largă și cuprinde o gamă largă de interese și personaje, există multe

elemente care se intersectează cu subcultura furry. În anumite anime personaje de animale sau antropomorfe sunt extrem de populare, iar fanii acestora pot crea povești și chiar fursonas inspirate din aceste universuri.

Kemo-mimi (care înseamnă „urechi de animal” în japoneză) este o subcultură în care oamenii adoptă trăsături de animale, cum ar fi urechi, cozi sau alte caracteristici, dar păstrând în continuare un aspect uman [19]. Aceasta este adesea întâlnită în anime, dar și în viața reală, unde anumite persoane pot purta accesorii sau se pot îmbrăca astfel pentru a exprima o parte a identității lor. Aceasta este similară cu subcultura furry, în sensul că se referă la o legătură între oameni și animale, dar fără a implica întotdeauna o identitate completă de animal antropomorf.

Confuzii de delimitare conceptuală s-au creat și între noțiunile subcultura furry și cvadrupedienii. Cvadrupedienii se află la intersecția dintre subcultura furry și alte fenomene identitare, dar nu sunt neapărat o subcultură complet separată. Mulți cvadrupedieni fac parte din comunitatea furry, deoarece împărtășesc interesul pentru personajele antropomorfe și își construiesc identități alternative fursonas. Unii se identifică drept furries și consideră deplasarea cvadrupedă ca o extensie a expresiei lor identitare în cadrul comunității. Pe de altă parte, există cvadrupedieni care nu se identifică drept furry și nu sunt interesați de arta sau aspectele culturale ale subculturii furry. Pentru ei, mersul în patru labe este o experiență senzorială, kinestezică sau o formă de explorare identitară, apropiindu-se uneori mai mult de comunități precum therian.

Teorii explicative ale afiliației la subcultura furry

Există mai multe teorii care pot explica tendința persoanelor de a face parte din subcultura furry. *Teoria distinctivității optime*, propusă de Brewer (1991), sugerează că indivizii caută să echilibreze nevoia de a aparține unui grup social cu dorința de a se diferenția de alții [9]. Această teorie poate fi aplicată pentru a înțelege fenomenul subculturii furry în sensul în care membrii acestei comunități caută un echilibru între integrarea într-un grup cu interese și valori comune și menținerea unei identități unice față de restul societății. Prin urmare, membrii acestei subculturi își satisfac dorința de apartenență la un grup prin evidențierea pasiunii comune pentru animalele antropomorfe, în același timp diferențiindu-se prin crearea personajelor unice care reflectă trăsături distincte ale identității lor.

Teoria „eu”-lui oglindit, propusă de Charles Cooley în 1902, sugerează că modul în care ne percepem pe noi înșine este influențat de modul în care credem că ceilalți ne percep [17, p. 110]. Potrivit acestei teorii, identitatea individului se formează și se dezvoltă prin intermediul interacțiunilor sociale și prin feedbackul primit din partea celor din jur. În subcultura furry, membrii își creează fursonas, identități antropomorfe care reflectă adesea trăsături ale personalității lor, dorințele sau idealurile sale. Aceste fursonas sunt, în esență, o formă de „oglindire” a eului. Modul în care acești membri sunt percepuți de ceilalți membri ai comunității poate influența dezvoltarea și adaptarea fursonelor lor. De exemplu, dacă un membru primește feedback pozitiv din partea altora pentru fursona sa, acea persoană poate ajunge să o adopte mai mult, poate să o perfecționeze sau să o modifice în funcție de reacțiile primite. Teoria eului oglindit sugerează că și percepțiile externe grupului, nu doar cele interne, joacă un rol crucial în definirea identității. În cazul furries, stigmatizarea sau heterostereotipurile despre această subcultură pot afecta modul în care membrii se văd pe ei înșiși. De exemplu, în fața unei percepții negative din partea societății largi, un membru al comunității furry ar putea resimți o scădere a stimei de sine sau chiar o reafirmare a identității lor în cadrul grupului, ca formă de protecție împotriva stigmatizării.

Conform teoriei, reflexia socială influențează profund autodefinirea individului. În cadrul subculturii furry, membrii își formează un „eu oglindit” prin relațiile și interacțiunile cu ceilalți furries. Dacă un individ este acceptat și apreciat în cadrul comunității pentru ceea ce reprezintă (atât în ceea ce privește fursona, cât și comportamentele sociale), acest lucru poate întări sentimentul de validare și apartenență.

Teoria autodeterminării, propusă de Deci și Ryan (1985) reprezintă o teorie motivațională, „afirmând că ființa umană posedă o tendință spre autoafirmare/actualizarea de sine, dar ea nu neglijează influența mediului în dezvoltarea personalității” [12, p. 48]. Această teorie sugerează că oamenii au trei nevoi fundamentale care trebuie îndeplinite pentru a se simți motivați și a experimenta bunăstare psihologică: nevoia de autonomie, nevoia de competență și nevoia de conectare.

Aplicată subculturii furry, teoria poate explica cum participarea în această comunitate oferă satisfacție acestor nevoi. Membrii furry își pot crea fursonas (care reflectă dorința de autonomie), pot experimenta un sentiment de competență în a-și exprima creativitatea și pot înființa legături sociale autentice în cadrul comunității. Astfel, acest grup oferă un mediu propice pentru autoexprimare și satisfacerea nevoilor psihologice fundamentale.

Teoria identității sociale, propusă de Henri Tajfel și John Turner (1979), sugerează că identitatea unui individ este parțial determinată de apartenența la grupuri sociale [18]. Aceasta poate explica fenomenul furry prin faptul că indivizii se identifică cu grupuri specifice (în acest caz, comunitatea furry) pentru a întări sentimentul de apartenență și pentru a-și construi identitatea. Membrii comunității furry sunt motivați să își creeze fursonas și să participe activ în cadrul grupului pentru a întări aceste legături și pentru a-și defini identitatea în raport cu restul societății.

Aceste teorii oferă perspective diferite și complementare pentru a înțelege subcultura furry, subliniind faptul că identificarea cu această subcultură și implicarea în comunitatea furry poate fi văzută ca o formă de autoexprimare, căutare a apartenenței sociale, explorare a identității și protecție împotriva stigmatizării. De asemenea, acest grup poate oferi un mediu de sprijin și validare în care indivizii pot experimenta o identitate socială mai autentică și mai satisfăcătoare.

Sunt interesante și cercetările bazate pe identitatea membrilor subculturii furry și a trăsăturilor de personalitate ale acestora. Aceste cercetări au fost inițiate în baza cercetărilor anterioare bazate pe dihotomie: în timp ce cercetătorii din domeniul personalității consideră că aceasta rămâne relativ constantă pe parcursul vieții și în diferite contexte [2, 11], cercetările din domeniul identității sociale sugerează că personalitatea poate varia în funcție de care identitate este mai relevantă într-un anumit moment [14, 15, 21].

În subcultura furry, identitatea furry și identitatea non-furry se referă la două aspecte diferite ale sinelui unei persoane:

- *Identitatea furry* este modul în care un individ se percepe și se exprimă în cadrul comunității furry, adesea prin intermediul unei fursona. Aceasta poate include trăsături de personalitate, trăsături fizice imaginare, comportamente și chiar un sentiment profund de conexiune cu acest alter ego. Pentru mulți furries, fursona este o versiune idealizată a sinelui, care poate fi mai extrovertită, mai încrezătoare sau mai expresivă decât identitatea lor cotidiană.

- *Identitatea non-furry* se referă la identitatea personală a individului în viața de zi cu zi, în afara subculturii furry. Este felul în care o persoană se vede și se comportă în contexte sociale obișnuite, cum ar fi familia, locul de muncă sau școala. Această identitate nu implică neapărat elementele legate de fursona sau de expresia furry.

Prin urmare, cercetătorii și-au propus să analizeze diferențele de personalitate dintre identitatea personală și identitatea furry a celor care fac parte din comunitatea dată. Într-un studiu realizat de către Reysen S. participanții au evaluat identitatea lor furry mult mai înalt decât identitatea personală la toate dimensiunile de personalitate analizate. Creșterea cea mai mare a fost observată la extraversiune, care sugerează că fursonas reprezintă versiuni idealizate ale sinelui. De asemenea, furries au arătat creșteri semnificative și în alte dimensiuni ale personalității: amabilitate, conștiinciozitate, stabilitate emoțională și deschidere [16]. Astfel, unii membri ai comunității se simt mai liberi și mai autentici atunci când interacționează prin identitatea lor furry, ceea ce poate duce la schimbări observabile în trăsăturile de personalitate.

Stereotipuri și aspecte ale sănătății mentale asociate subculturii furry

Conform lui Gurley G. stereotipul asociat persoanelor care se identifică drept furries sugerează că acestea sunt preponderent de sex masculin, manifestă un interes crescut pentru desenele animate în copilărie și au o afinitate pentru genul science-fiction. De asemenea, stereotipul presupune o incidență ridicată a orientării homosexuale în rândul acestui grup, precum și anumite trăsături fizice specifice, cum ar fi purtarea ochelarilor și prezența bărbii în cazul bărbaților. Din punct de vedere ocupațional, furries sunt adesea asociați cu domeniul științific sau cu industriile bazate pe tehnologia informației. În ceea ce privește preferințele legate de alegerea unui animal totemic, lupii și vulpile sunt cele mai frecvent întâlnite [7]. Aceste stereotipuri menționate de către Gurley G. au fost ulterior cercetate și de către Gerbasi K. [6]. Rezultatele la care a ajuns Gerbasi K. și colegii săi sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1. Stereotipurile cu privire la subcultura furry (rezultatele cercetării lui Gerbasi K.)

Stereotipul	Rezultatele obținute
Bărbații au o probabilitate mai mare decât femeile de a se identifica drept *furries*.	Consistent
Furries își amintesc că au apreciat desenele animate mai mult în copilărie decât alte persoane.	Consistent
Furries manifestă un interes mai ridicat pentru science-fiction comparativ cu alte persoane.	Consistent
Speciile animale cel mai frecvent asociate cu *furries* sunt lupii și vulpile.	Parțial consistent
Bărbații *furries* poartă mai des barbă și ochelari decât alți bărbați.	Inconsistent
Furries sunt angajați în domeniul informaticii sau al științelor.	Inconsistent
Furries poartă costume specifice (*fursuits*).	Inconsistent
O proporție semnificativă a bărbaților *furries* se identifică ca fiind homosexuali.	Inconsistent
Furries se consideră mai puțin de 100% umani.	Parțial consistent
Furries ar prefera să fie 0% umani, dacă ar fi posibil.	Parțial consistent
Furries sunt percepuți ca având comportamente specifice tulburărilor de personalitate.	Inconsistent
Furries dezvoltă conexiuni specifice cu specia lor simbolică, care prezintă paralele cu anumite aspecte ale tulburării identității de gen.	Parțial consistent

Percepțiile greșite despre subcultura furry se referă și la aspectele legate de sexualitate și motivațiile sexuale. În mass-media și cultura populară, furries au fost adesea portretizați ca fiind motivați în principal de interese sexuale [6, 13]. Aceste portretizări au contribuit la stereotipul conform căruia comunitatea furry este în mare parte condusă de dorința sexuală, deși această reprezentare nu captează în mod complet diversele motivații și interese ale celor implicați în subcultură. Mulți furries sunt atrași de comunitate pentru motive care nu au legătură cu atracția sexuală, cum ar fi exprimarea artistică, conexiunea socială și explorarea identității personale [4]. Studiul realizat de Hsu K. și Bailey J. aduce clarificări asupra acestei teme adesea distorsionate în media, evidențiind faptul că, deși motivația sexuală este prezentă în rândul unor membri ai comunității furry, aceasta nu este definitorie pentru întreaga subcultură. Mai specific, cercetătorii au ajuns la concluzia că majoritatea participanților (bărbați) au raportat identități non-heterosexuale (84%), iar 99% dintre aceștia au recunoscut o anumită motivație sexuală asociată cu apartenența la comunitatea furry. Unii furries pot experimenta excitație sexuală nu doar față de animale antropomorfe, ci și prin fantezia de a deveni astfel de creaturi. Totodată, mulți oameni se implică în comunitatea furry din alte motive, cum ar fi creativitatea artistică, socializarea și explorarea identitară, și nu dintr-o motivație sexuală [8].

În cadrul unui studiu extins, a fost realizată o comparație între membrii comunității furry, fanii anime și fanii sporturilor fantastice, folosind indicatori ai bunăstării psihologice, precum satisfacția față de viață, stima de sine și nivelul de depresie și anxietate [13, p. 685]. Rezultatele au arătat că nu există diferențe semnificative între furries și fanii sporturilor fantastice în ceea ce privește satisfacția față de viață și stima de sine, ambele grupuri având scoruri semnificativ mai mari decât fanii anime. Referitor la depresie și anxietate, nu au fost identificate diferențe semnificative între furries și fanii anime, însă ambele grupuri au raportat niveluri mai ridicate comparativ cu fanii sporturilor fantastice. Într-o altă cercetare realizată de către Simpson M. anxietatea era mai prevalentă în rândul furries decât depresia, aproape jumătate dintre participanți îndeplinind criteriile clinice pentru anxietate și aproximativ doi din cinci participanți îndeplinind criteriile diagnostice clinice pentru depresie [20]. De asemenea, stresul perceput a fost semnificativ mai ridicat în rândul furries, comparativ cu fanii anime și fanii sporturilor fantastice, între care nu s-au observat diferențe semnificative [13, p. 685]. Aceste manifestări negative pot fi asociate cu stigmatizarea și bullyingul față de membrii subculturii furry. Referitor la prevalența bullyingului mai mult de o treime dintre participanți au raportat că au fost hărțuiți sau discriminați din cauza identității lor de furry. De asemenea, puțin peste o treime dintre participanți au indicat că au fost subiectul unor comportamente de hărțuire sau că au fost făcuți să se simtă rușinați din cauza acestei identități. Cu toate acestea, peste jumătate dintre participanți au

raportat că nu au experimentat nicio formă de hărțuire sau bullying specific asociat cu apartenența la comunitatea furry [20]. Mock apud. Simpson M. a concluzionat că aproape jumătate dintre membrii comunității furry participanți la un sondaj credeau că majoritatea non-furries îi percepe negativ. În același context un alt studiu menționat de către Simpson M. a relevat că 40-45% dintre furries își ascund interesele furry de persoanele din familie, locul de muncă, școală și viața de zi cu zi [20]. Aceste date sugerează că, în ciuda faptului că o proporție semnificativă de membri ai comunității furry se confruntă cu discriminare și hărțuire, există și un număr semnificativ de furries care nu experimentează astfel de comportamente negative. Aceste diferențe pot fi explicate prin variabilitatea experiențelor individuale, care pot depinde de factori precum mediul social în care se află persoanele, gradul de deschidere al acestora față de identitatea furry și contextul în care interacționează cu alte grupuri.

Suicidul în rândul membrilor subculturii furry este un subiect sensibil și important, care a fost abordat în unele studii psihologice [20]. Furries sunt de aproximativ 1,5 ori mai predispuși la suicid decât membrii altor grupuri stigmatizate, ceea ce sugerează că aceștia sunt mult mai expuși riscului de a comite tentative de suicid comparativ cu alte grupuri marginalizate. De asemenea, în cercetarea realizată de Simpson M. este accentuată importanța sprijinului social din partea comunității furry și a familiilor, evidențiind efectele benefice asupra sănătății mentale, prin reducerea anxietății și protecția împotriva automutilării și suicidului [20]. În contextul acestor probleme cu care se confruntă subcultura furry am putea face referire și la alți factori protectivi. De exemplu, crearea unei identități pozitive prin fursona, deoarece fursonas permit indivizilor să-și exploreze și să-și exprime latura idealizată a sinelui, oferindu-le un sentiment de control și încredere în propria identitate. Mai mult decât atât, participarea la activitățile organizate de către comunitate ajută membrii acesteia să își elibereze emoțiile și să găsească un refugiu în fața dificultăților cu care se confruntă.

De asemenea, a fost cercetată bunăstarea psihologică la membrii subculturii furry, fanii anime și studenții de la colegiu pe toate cele 6 dimensiuni propuse de către Ryff (1989): autonomia, stăpânirea mediului, dezvoltarea personală, relațiile pozitive cu ceilalți, scopul în viață și auto-acceptarea. Furries au obținut scoruri peste media la toate dimensiunile, sugerând că, în general, aceștia au o bunăstare psihologică destul de favorabilă. La variabila „creștere personală și relații pozitive" au obținut scoruri semnificativ mai mari decât celelalte grupuri. De fapt, unul dintre cele mai surprinzătoare rezultate ale acestui studiu a fost că, pe multe dintre dimensiuni, rezultatele membrilor furry erau mai ridicate comparativ cu rezultatele obținute de către studenți [13, p. 687]. Aceste date pot fi explicate prin combinarea acestor factori, printre care menționăm: sentimentul puternic de apartenență și susținere socială în cadrul comunității furry, posibilitatea de explorare creativă a sinelui, precum și posibilitatea de evaziune și refugiu din stresul cotidian, dar cu implicații active prin participarea la diverse activități în subcultura dată.

În **concluzie**, subcultura furry reprezintă un fenomen complex, în care identitatea personală și socială se împletesc cu elemente de creativitate, autoexprimare și sprijin reciproc. Membrii acestei subculturi găsesc în comunitate o sursă de apartenență și înțelegere, protejându-se astfel de izolare și stres. Deși este adesea subiectul unor stereotipuri, cercetările sugerează că, în realitate, furries sunt motivați nu doar de interese sexuale, ci și de nevoia de conectare socială și explorare personală. Prin urmare, înțelegerea mai profundă a dinamicii acestei subculturi poate contribui la reducerea stigmatizării și la promovarea unui dialog mai deschis despre diversitatea identitară și nevoile psihologice ale indivizilor implicați.

Bibliografie:

1. AUSTIN, J. *Fan identities in furry fandom*. Bloomsbury Academic, 2021. 171 p. ISBN 978-1-5013-7543-9.
2. COSTA, P.; HERBST, J.; MCCRAE, R.; SIEGLER, I. *Personality at midlife: Stability, intrinsic maturation, and response to life events*. In: *Assessment*, 2000, vol. 7, pp. 365–378. ISSN 1552-3489.
3. EDWARDS, P.; CHADBORN, D.; PLANTE, C. *Meet the bronies: the psychology of the adult my little pony fandom*. USA: McFarland, 2019. 303 p. ISBN 978-1476663715.
4. EVANS, K. *The Furry Sociological Survey.* Disponibil: https://gwern.net/doc/psychology/2008-evans.pdf. Accesat [07.02.2025]. 22 p.

5. GERBASI, K et al. *Furries, therians and otherkin, oh my! What do all those words mean, anyway*? In: *Furries among us 2: More essays on furries by furries*. Thurston Howl, 2017, pp.162-176. ISBN 978-1945-2471-18.
6. GERBASI, K.; PAOLONEB, N.; HIGNERB, J. et al. *Furries from A to Z (Anthropomorphism to Zoomorphism)*. In: *Society and Animals*, 2008, no 16, pp. 197-222. Disponibil: https://www.animalsandsociety.org/wp-content/uploads/2016/04/gerbasi.pdf. Accesat [07.02.2025]. ISSN 1063-1119.
7. GURLEY, G. *Pleasures of the fur*. In: *Vanity Fair*, 2001, March, pp. 174-196. ISSN 0733-8899.
8. HSU, K.; BAILEY, J. T*he „Furry” Phenomenon: Characterizing Sexual Orientation, Sexual Motivation, and Erotic Target Identity Inversions in Male Furries.* In: *Archives of Sexual Behaviour*, 2019, vol. 48, pp. 1349-1369. ISSN 1573-2800.
9. LEONARDELLI, G.; PICKETT, C.; BREWER, M. *Optimal distinctiveness theory: a framework for social identity, social cognition and intergroup relations*. In: *Advances in Experimental Social Psychology*, 2010, vol. 43, pp. 63-113. ISSN 0065-2601.
10. MAO, Y. *Destigmatization in the Furry Fandom: A Case Study on the X University Self-organization in China.* In: *SSESD*, 2022, pp. 52–60. Disponibil: https://www.atlantis-press.com/article/125977018.pdf Accesat [07.02.2025].
11. MCCRAE, R.; COSTA, P.; PEDROSO DE LIMA, M. et al. *Age differences in personality across the adult life span: Parallels in five cultures*. In: *Developmental Psychology*, 1999, vol. 35, 466–477. ISSN 1939-0599.
12. ORNOVETCHII, T. *Rolul teoriei autodeterminării în domeniul educațional*. În: *Materialele Conferinței științifice naționale cu participare internațională „Integrare prin cercetare și inovare”*, USM, 10-11 noiembrie 2021, p. 47-49. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/47-49_21.pdf. Accesat [15.01.2025]
13. PLANTE, C. et al. *Furscience: A Decade of Psychological Research on the Furry Fandom.* USA: Texas, 2023. ISBN 978-0-9976288-3-8.
14. REYNOLDS, K.; BIZUMIC, B.; SUBASIC, E.; TURNER, J.; BRANSCOMBE, N.; MAVOR, K.; BATALHA, L. *Social identity and personality processes: Non-Aboriginal Australian identity and neuroticism.* In: *European Journal of Social Psychology*, 2012, vol. 42, pp. 252-262. ISSN 1099-0992.
15. REYNOLDS, K.; TURNER, J.; BRANSCOMBE, N.; MAVOR, K.; BIZUMIC, B.; SUBASIC, E. *Interactionism in personality and social psychology: An integrated approach to understanding the mind and behaviour.* In: *European Journal of Personality*, 2010, vol. 24, pp. 458-482. ISSN 1099-0984.
16. REYSEN, S. *A social identity perspective of personality differences between fan and non-fan identities.* In: *World Journal of Social Science Research*, 2015, vol. 2, no 1, pp. 91-103. ISSN 2332-5534.
17. ROȘCA, T. *Aspecte ale multidimensionalității identității sociale*. In: *Journal of Humanistic and Social Studies*, 2023, vol. 14, nr. 2(28), pp. 105-128. ISSN 2067-6557.
18. ROȘCA, T. *Dinamica componentelor identității sociale în psihologia modernă.* In: *Vector European*, 2019, nr. 1, pp. 127-133. ISSN 2345-1106.
19. SHIJO, R.; SAKURAI, S.; HIROTA, K.; NOJIMA, T. *Research on the emotions expressed by the posture of Kemo-mimi.* In: *VRST ‘22: Proceedings of the 28th ACM Symposium on Virtual Reality Software and Technology*, Tsukuba Japan, 2022. Disponibil: https://dl.acm.org/doi/10.1145/3562939.3565610. Accesat [20.01.2025]. ISBN 978-1-4503-9889-3.
20. SIMPSON, M. *Risk and Protective Factors for Sadness in the Furry Community: An Exploration of Suicide, Anxiety and Depression Within the Furry Community*. *Thesis.* Disponibil: https://researchcommons.waikato.ac.nz/server/api/core/bitstreams/7b630c2f-8139-4762-a71d-9620bcfa6228/content. Accesat [07.02.2025].
21. TURNER, J.; ONORATO, R. *Social identity, personality, and the self-concept: A self-categorizing perspective.* In: Tyler T. & Kramer R. (Eds.), *The psychology of the social self*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, 1999, pp. 11-46. ISBN 978-0805828504.
22. YANG, Y. *The art worlds of gender performance: cosplay, embodiment and the collective accomplishment of gender.* In: *The Journal of Chinese Sociology*, 2022. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/361819715_The_art_worlds_of_gender_performance_cosplay_embodiment_and_the_collective_accomplishment_of_gender. Accesat [20.01.2025]. ISSN 2198-2635.
23. https://furscience.com/we-are-scientists-studying-the-furry-fandom/

Date despre autor:
Cristina DOLINSCHI, doctor în psihologie, lector universitar, Departamentul Psihologie, Facultatea Psihologie, Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială, Universitatea de Stat din Moldova.
ORCID: 0000-0003-0038-1416
E-mail: dolinschicristina12@gmail.com

Prezentat: 27.02.2025